

สารบัญ

บทนำ.....	๑
ภาคที่ ๑ ความเป็นมาและวิวัฒนาการของคณะกรรมการกฤษฎีกา	
และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๓
บทที่ ๑ สถาบันในอดีตที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกัน	
คณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๖.....	๕
๑. การจัดตั้งคณะที่ปรึกษาราชการแผ่นดินขึ้นในรัชกาล ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	๖
๒. การจัดตั้งกรมร่างกฎหมายขึ้นในรัชกาลของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	๑๑
บทที่ ๒ การจัดตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น ใน พ.ศ. ๒๔๗๖	๑๓
๑. แนวความคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๑๓
๒. การจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๑๔
๒.๑ การจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๑๔
๒.๒ บทบาทและหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและเลขานิการ คณะกรรมการมาธิการกฤษฎีกา.....	๑๕
๒.๓ ข้อขัดข้องของคณะกรรมการกฤษฎีกานในการทำหน้าที่เป็นองค์กร วินิจฉัยคดีปกครอง.....	๑๕
๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้นในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๖ - พ.ศ. ๒๕๑๒.....	๑๗
๔.๑ ความเป็นมาและวิวัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๒.....	๑๗
๔.๑.๑ ระยะที่หนึ่ง (พ.ศ. ๒๔๗๖ - พ.ศ. ๒๔๙๕).....	๑๗
๔.๑.๒ ระยะที่สอง (พ.ศ. ๒๔๙๕ - พ.ศ. ๒๕๑๒).....	๑๗
๔.๒ การปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๒.....	๑๗

บทที่ ๓ การปรับปรุงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒.....	๑๗
๑. แนวความคิดที่เป็นที่มาของการปรับปรุงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ ของระบบคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติ คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๖๒.....	๑๙
๒. การปรับปรุงคณะกรรมการกฤษฎีกาและการพัฒนา วิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย.....	๒๑
๒.๑ การปรับปรุงการจัดองค์กรของระบบคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๒๑
๒.๑.๑ กรรมการร่างกฎหมาย.....	๒๒
๒.๑.๒ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	๒๒
๒.๒ การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๒๒
๒.๒.๑ กรรมการร่างกฎหมาย.....	๒๒
๒.๒.๒ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	๒๒
๒.๓ การพัฒนาระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย	๒๓
๒.๓.๑ เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาระบบ วิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย.....	๒๓
๒.๓.๒ แนวทางในการสร้างวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย.....	๒๔
๒.๓.๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๒๕
ภาคที่ ๔ การกิจและโครงสร้างการปฏิบัติงานของสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน.....	๒๗
บทที่ ๕ การกิจของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน.....	๒๙
๑. การกิจในฐานะเป็นหน่วยงานกลางทางกฎหมายด้านบริหารของประเทศไทย	๓๐
๑.๑ งานร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย.....	๓๐
๑.๑.๑ งานจัดทำร่างกฎหมาย.....	๓๑
๑.๑.๒ งานเสนอความเห็นหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างกฎหมาย.....	๓๑
๑.๑.๓ งานให้ความเห็นทางกฎหมาย.....	๓๑
๑.๑.๔ งานให้ความสนับสนุนในด้านกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ.....	๓๑

๑.๑.๕ งานประสานงานการจัดทำร่างกฎหมายในชั้นรัฐสภา.....	๓๑
๑.๑.๖ งานด้านกฎหมายระหว่างประเทศ.....	๓๑
๑.๑.๗ งานสนับสนุนด้านวิชาการทางกฎหมาย.....	๓๒
๑.๒ งานพัฒนากฎหมาย.....	๓๒
๒. การกิจในฐานะที่เป็นองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ.....	๓๓
๓. การกิจในการบริหารกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่.....	๓๔
๔. การกิจในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐในด้านกฎหมายมหาชน.....	๓๕
๕. การกิจในฐานะที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางกฎหมายของประเทศไทย.....	๓๖
บทที่ ๒ โครงสร้างการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน.....	๓๘
๑. โครงสร้างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๓๘
๑.๑ โครงสร้างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการร่างกฎหมาย.....	๓๙
๑.๑.๑ คณะกรรมการร่างกฎหมาย.....	๓๙
๑.๑.๒ โครงสร้างการปฏิบัติงาน.....	๔๐
๑.๒ โครงสร้างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	๔๑
๑.๒.๑ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	๔๑
๑.๒.๒ โครงสร้างการปฏิบัติงาน.....	๔๓
๑.๓ โครงสร้างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๔๕
๑.๓.๑ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๔๕
๑.๓.๒ โครงสร้างการปฏิบัติงาน.....	๔๖
๑.๔ โครงสร้างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง.....	๔๗
๑.๔.๑ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง.....	๔๗
๑.๔.๒ โครงสร้างการปฏิบัติงาน.....	๔๗
๑.๕ โครงสร้างการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพิจารณา ปรับปรุงประมวลกฎหมาย.....	๔๘

๑.๓.๑	คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย.....	๔๙
๑.๓.๒	โครงการสร้างการปฏิบัติงาน.....	๕๙
๒.	โครงการสร้างการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน	
	คณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตรง.....	๕๐
๒.๑	การแบ่งส่วนราชการตามพระราชบัญญัติแบ่งส่วนราชการ.....	๕๐
๒.๒	กลุ่มงานกฎหมายเบรียบเที่ยบ.....	๕๑
๒.๓	กลุ่มงานสถาบันพัฒนาแห่งกฎหมายมหาชน.....	๕๓
๒.๔	กลุ่มงานสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดิน.....	๕๓
ภาคที่ ๓ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ		
	ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๕๕
บทที่ ๑ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบพิจารณาหรือจัดทำร่างกฎหมาย		
๑.๑	หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบพิจารณาหรือจัดทำร่างกฎหมายของรัฐบาล....	๕๕
๑.๑.๑	หลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณา ก่อนการเสนอร่างกฎหมาย.....	๕๕
๑.๑.๒	ขั้นตอนและวิธีการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี.....	๕๕
๑.๑.๓	เอกสารที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องต้องจัดทำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารับหลักการ.....	๕๕
๑.๑.๔	การดำเนินการภายหลังจากที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้รับหลักการแล้ว.....	๖๑
๑.๒	ขั้นตอนการตรวจสอบพิจารณาหรือจัดทำร่างกฎหมายโดยกรรมการร่างกฎหมายหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๖๒
๑.๒.๑	แนวทางการแยกประเภทและผู้รับผิดชอบงานตรวจสอบพิจารณา หรือจัดทำร่างกฎหมาย.....	๖๒
๑.๒.๒	การเชิญผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนของสถาบันฝ่ายเอกชนไปร่วมพิจารณาด้วยเพื่อชี้แจงหรือให้ความคิดเห็น.....	๖๔
๑.๒.๓	หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบพิจารณาร่างกฎหมาย.....	๖๔
๑.๒.๔	การตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของการเสนอร่างกฎหมาย ตามคำแนะนำของประธานบุษราคัมสภा.....	๖๖
๑.๒.๕	การจัดทำร่างกฎหมายหรือการยกร่างกฎหมาย.....	๖๗
๑.๓	การดำเนินการภายหลังจากการตรวจสอบพิจารณาหรือจัดทำร่างกฎหมาย โดยกรรมการร่างกฎหมายหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๗๙

๑.๔.๑ การดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๗๖
๑.๔.๒ การดำเนินการโดยสำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี.....	๗๖
๑.๕ การดำเนินการกับร่างพระราชบัญญัติของคณะกรรมการรัฐมนตรี.....	๗๗
๑.๕.๑ การดำเนินการในชั้นการพิจารณาของ “คณะกรรมการประสานงานสภาคผู้แทนราชภูมิ”.....	๗๗
๑.๕.๒ การดำเนินการในชั้นการพิจารณาของสภาคผู้แทนราชภูมิ.....	๗๘
๒. หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติตามเกี่ยวกับร่างกฎหมายของสมาชิกสภาคผู้แทนราชภูมิ.....	๗๙
๒.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาคผู้แทนราชภูมิ.....	๗๙
๒.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาคผู้แทนราชภูมิ.....	๘๐
๒.๒.๑ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดระเบียบวาระการประชุม.....	๘๐
๒.๒.๒ การดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยสภาคผู้แทนราชภูมิ.....	๘๑
๒.๒.๓ การดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยวุฒิสภา.....	๘๔
๓. หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติตามให้คำปรึกษาทางกฎหมาย.....	๘๕
๓.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติตามให้คำปรึกษาทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายต่าง ๆ	๘๕
๓.๑.๑ องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย.....	๘๕
๓.๑.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติตามให้คำปรึกษาทางกฎหมายโดยกรรมการร่างกฎหมาย.....	๘๗
๓.๑.๒.๑ ผู้ที่อาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายให้ความเห็นทางกฎหมายได้.....	๘๗
๓.๑.๒.๒ เรื่องที่กรรมการร่างกฎหมายจะไม่รับไว้พิจารณา.....	๘๘
๓.๑.๒.๓ เรื่องที่ยังมีได้มีการปรึกษาหารือระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมาย.....	๘๘
๓.๑.๒.๔ เรื่องที่เคยมีการให้ความเห็นหรือคำนิจฉัยไว้แล้ว.....	๘๘

๑.๒.๕ การรับฟังข้อเท็จจริง.....	๙๗
๑.๒.๖ การประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย.....	๙๗
๑.๒.๗ แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๙๗
๑.๓ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานให้คำปรึกษาทางกฎหมาย โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	๙๘
๑.๔ ผลของการให้ความเห็นทางกฎหมายโดยกรรมการร่างกฎหมาย.....	๙๙
๒. หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานให้ความเห็นทางกฎหมาย	
๒.๑ เกี่ยวกับสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันเงินกู้จากต่างประเทศ.....	๙๙
๒.๑.๑ รูปแบบของการกู้เงินและการค้ำประกันเงินกู้จากต่างประเทศ.....	๙๙
๒.๑.๒ การกู้เงินโดยกระทรวงการคลังในนามรัฐบาลไทยจากสถาบัน การเงินระหว่างประเทศรัฐบาลต่างประเทศ สถาบันการเงินของ รัฐบาลต่างประเทศ และแหล่งเงินกู้ของเอกชนในต่างประเทศ.....	๙๙
๒.๑.๓ การกู้เงินโดยล้วนราชการ องค์กรของรัฐ บริษัทจำกัดที่เป็นรัฐ- วิสาหกิจ หรือสถาบันการเงิน ภาคต่างประเทศโดยมีกระทรวง การคลังเป็นผู้ค้ำประกันหรืออวัลตัวเงินในนามรัฐบาลไทย.....	๙๙
๒.๒ การประกันหนี้เงินกู้จากต่างประเทศ.....	๙๙
๒.๒.๑ การค้ำประกันด้วยบุคคล.....	๙๙
๒.๒.๒ การประกันหนี้ด้วยทรัพย์หรือทรัพย์สิน.....	๙๙
๒.๓ ฐานอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการตรวจสอบสัญญา และออกความเห็นทางกฎหมาย.....	๙๙
๒.๔ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันเงินกู้หรือ สัญญาอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ในการให้ความเห็นทางกฎหมาย.....	๙๙
๒.๕ วิธีปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
๒.๕.๑ ในการให้ความเห็นทางกฎหมาย.....	๙๙
๒.๕.๑.๑ ขั้นตอนการเจรจาเงินกู้.....	๙๙
๒.๕.๑.๒ ขั้นตอนการให้ความเห็นทางกฎหมาย ตามเงื่อนไขบังคับก่อนในสัญญา.....	๙๙

บทที่ ๓ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานพัฒนากฎหมาย.....	๙๗
๑. องค์กรที่มีบทบาทในการดำเนินงานพัฒนากฎหมาย.....	๙๗
๑.๑ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๙๗
๑.๑.๑ ความเป็นมาของการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๙๗
๑.๑.๒ องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๙๙
๑.๑.๓ ข้อแตกต่างระหว่างอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย กับคณะกรรมการร่างกฎหมายและคณะกรรมการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายต่างๆ.....	๑๐๑
๑.๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๑๐๒
๑.๒.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ.....	๑๐๓
๑.๒.๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ.....	๑๐๓
๑.๓ องค์กรอื่น.....	๑๐๕
๑.๓.๑ คณะกรรมการอาชญากรรม.....	๑๐๕
๑.๓.๒ ผู้ดำเนินคดีอาชญาเบื้องต้น.....	๑๐๕
๒. ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนากฎหมาย.....	๑๐๖
๒.๑ การจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายเพื่อนำเสนอ คณะกรรมการบริหารอาชญากรรม.....	๑๐๖
๒.๑.๑ การกำหนดหัวข้อเรื่องที่สมควรได้รับการพิจารณาให้มีการ พัฒนากฎหมายโดยการเสนอแนะของหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น.....	๑๐๗
๒.๑.๒ การคัดเลือกหัวข้อเรื่องและการจัดทำร่างแผนงานหรือ โครงการพัฒนากฎหมายโดยคณะกรรมการ.....	๑๐๗
๒.๑.๓ การคัดเลือกหัวข้อเรื่องและการจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนา กฎหมายโดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย.....	๑๐๘
๒.๑.๔ การเสนอแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายต่อคณะกรรมการ.....	๑๐๙
๒.๒ การดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมาย ที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ.....	๑๑๑
๒.๒.๑ การจ้างเหมาคึกข่าวิจัย.....	๑๑๑

๒.๒.๒ การดำเนินการภายหลังการทำสัญญาจ้างเหมาคึกษาวิจัย.....	๑๗๗
๒.๒.๓ การดำเนินการกับงานวิจัยที่ไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ตามที่กำหนด ไว้ในสัญญา.....	๑๗๘
๒.๓ การเสนอผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ต่อคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการต่อไป.....	๑๗๙
บทที่ ๔ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานพิจารณาอนุมัติเรื่องร้องทุกข์.....	๑๘๐
๑. หลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์.....	๑๘๑
๒. ขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติจดหมายเรื่องร้องทุกข์.....	๑๘๑
๒.๑ การสอบถามและสรุปสำเนา.....	๑๘๑
๒.๒ การตรวจสอบสำเนา.....	๑๘๑
๒.๓ การวินิจฉัย.....	๑๘๑
๒.๔ การสั่งการโดยนายกรัฐมนตรี.....	๑๘๑
๓. ประโยชน์ที่ได้รับจาก “ระบบร้องทุกข์”.....	๑๘๒
๔. การประสานงานระหว่างสำนักคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคกับหน่วยงานอื่น.....	๑๘๓
บทสรุป.....	๑๘๔
ภาคผนวก	
พระราชบัญญัติคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๘๗
ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการจัดทำและ การพิจารณาร่างกฎหมาย	
ก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศโดยคณะกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๘๕
ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย	
ของคณะกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๘๕
ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการประชุมกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๘๖
ระเบียบของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการยื่นและการส่งคำร้องทุกข์	
ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๙๗
ระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณา	
และวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๙๘
ระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยการจัดดองค์คณะ	
ของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒.....	๑๙๙